

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1274
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.11.2023/34
Karar Numarası : 2023/921
Başvuran : A. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : Kuruçay Mah. Şehit Ümit Çetingöz Sk. No:8, 14030
Merkez/Bolu

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın şartlı tahliye hakkının engellendiği, soyut gerekçelerle iyi halli olmadığı yönünde karar verildiği ve sağlık hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II.İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. İdare ve Gözlem Kurulunun 3/8/2022 tarihli kararı neticesinde şartlı tahliye hakkının haksız şekilde engellendiğini,

b. Kurumdaki kurallara uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanmadığı gibi soyut olduğunu ifade ettiği gerekçelerle 28/6/2022 tarihli Dönem Değerlendirme Kararında iyi halli olmadığına yönelik kararın verildiğini,

c. Kurumda cilt kanseri olmasına rağmen gerekli tedavi imkanının sağlanmadığını ve sağlık hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle:

a. İdare ve Gözlem Kurulunun başvuranın şartlı tahliye hakkının haksız şekilde engellendiği iddiası ile ilgili olarak; başvuranın Kuruma giriş yaptığı 4/10/2020 tarihinden itibaren talebi üzerine terör örgütü mensuplarının olduğu koğuştaki bulunduğu, terör örgütü üyeleriyle birlikte hareket ettiği, idare ve Kurum personelinin çalışmalarını kolaylaştırmaya yönelik gayretinin bulunmadığı, Kurum içerisindeki tutum ve davranışları gözlemlendiğinde, Kurumun düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanmadığı, uygulanan iyileştirme programları ile psiko-sosyal yardım ve destek programlarına yeterince katılım sağlamadığı, başvuranın iyi halliliği esas gelişim puanının 30,63 olduğu, başvuranın koşullu salıverilme konusundaki değerlendirmesinde 5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 109'uncu maddesi ve Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri uyarınca iyi halli olmadığına, 7/8/2022 tarihi itibarıyla koşullu salıverilmesinin uygun olmadığına, başvuranın cezasının infazına bir süre daha ceza infaz kurumunda devam edilmesine ve durumunun 7/11/2022 tarihinde yeniden değerlendirilmesine dair karar verildiği,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

b. Başvuranın söz konusu karara karşı Bolu İnfaz Hakimliğine itiraz ettiği, itirazının reddedilmesi üzerine Bolu Ağır Ceza Mahkemesine başvurduğu ve Mahkeme tarafından henüz konuya ilişkin karar verilmediği,

c. İdare ve Gözlem Kurulunun 28/6/2022 tarihli Dönem Değerlendirme Kararında başvuranın iyi halli olmadığına yönelik karar verildiği iddiası ile ilgili olarak; başvuran hakkında ilgili servisler tarafından hazırlanan gelişim değerlendirme raporlarına göre belirlenen dönem puanının 33,25 olduğu, 5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in 16'ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları uyarınca yapılan genel değerlendirmeye göre başvuranın; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara dönem içerisinde zaman zaman uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanmadığı, verdiği doğru bilgilerle Kurum güvenliğini, başkalarının hakkını ve sağlığını korumaya yönelik katkısının bulunmadığı, yerleşim ve yatma planına kısmen uyum sağladığı, elektrik ve su kullanımı gibi genel harcamalarda tasarruf kurallarına riayet etmediği, dönem içerisinde 18 adet kitap okuduğu, uygulanan iyileştirme programlarına, psiko-sosyal yardım ve destek programlarına yeterli katılım sağlamadığı, herhangi bir eğitim programının aktif öğrencisi olmadığı, kişinin görüşme talebinin olmaması ve görüşme taleplerine katılmak istememesi sebebiyle Kurum içindeki tutum ve davranışlarına istinaden puanlama yapıldığının değerlendirildiği,

ç. 21/1/2022 ile 20/7/2022 değerlendirme dönemi itibarıyla; 5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi ile Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri uyarınca başvuranın almış olduğu dönem puanının alt eşik puanın altında olduğu ve yapılan değerlendirme neticesinde iyi halli olmadığına karar verildiği,

d. Başvuranın söz konusu karara karşı Bolu İnfaz Hakimliğine itiraz ettiği ancak itirazının reddedilmesi üzerine Bolu Ağır Ceza Mahkemesine itiraz ettiği ve Mahkeme tarafından henüz konuya ilişkin karar verilmediği,

e. Başvuranın Kurumda cilt kanserine yakalanmasına rağmen uygun tedaviyi alamadığından sağlık hakkının ihlal edildiği iddiası ile ilgili olarak; 23/11/2016 tarihli Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından başvuran adına düzenlenen Sağlık Kurulu Raporunda; *"1. evre mikozis fungodiy ile uyumlu, mikozis fungodiy nedeniyle hastaya Puva (fototerapi) tedavisi uygulanması gerekmektedir."* bilgisinin yer aldığı,

f. Başvuranın Kurum revirinde görevli aile hekimi tarafından 8/7/2022 tarihinde İzzet Baysal Devlet Hastanesi Cildiye Polikliniğine sevk edildiği fakat başvuranın X-Ray cihazından sinyal vermesine rağmen geçmek istediği, bu durumun Kurum İdaresi tarafından kabul edilmemesi sebebiyle hastaneye gitmekten vazgeçtiği, 31/8/2022 tarihinde İzzet Baysal Devlet Hastanesi Cildiye Polikliniğine tekrar sevk edildiği, ileri tetkik ve tedavi gerektiren bir hastalığa sahip olması sebebiyle Abant İzzet Baysal Üniversitesi İzzet Baysal Eğitim Araştırma Hastanesi Cildiye Polikliniğine sevkini gerçekleştirildiği, 5/9/2022 tarihinde Abant İzzet Baysal Üniversitesi İzzet Baysal Eğitim Araştırma Hastanesi Cildiye Polikliniği muayenesinde; hastada ön tanı olarak Mikozis Fungoides (MF) düşünüldüğü, biyopsi örneği alındığı, kan tetkiklerinin talep edildiği, ilaçlarının reçete edildiği ve bir ay sonra tetkik sonuçlarıyla kontrole gelmesinin uygun olacağı belirtiltiği, 10/9/2022 tarihine ultrason randevusu verildiği, başvuranın sağlık işlemlerinin titizlikle takip edildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Kurumun cevabına karşılık başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. İdare ve Gözlem Kurulunun 28/6/2022 tarihli Dönem Değerlendirme Kararı ile soyut gerekçelerle iyi halli olmadığı yönünde karar verildiğini, söz konusu kararda kullanılan *"Ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara dönem içerisinde zaman zaman uymadığı"* ifadesinin somut olarak örneklendirilmediğini, kendisinin bulunduğu kurumlarda sosyal faaliyetlere katıldığını fakat Bolu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hiçbir kurs, sportif veya sosyal faaliyet olmadığını, yapılan değerlendirmenin eksik ve yanlış olduğunu, elektrik-su kullanımı gibi genel harcamalarda tasarruf kurallarına riayet etmediğinin hangi şekilde

tespit edildiğinin açıklanması gerektiğini,

b. 60 yaşında olduğunu ve 30 yıldır ceza infaz kurumunda bulunduğunu, daha önce iyi halli olmadığı yönünde bir karar verilmediğini, koşullu salıverilme tarihine bir ay kaldığını ve iyi halli olmadığı yönünde karar alınmasının doğru olmadığını, aynı şekilde soyut gerekçelerle hazırlanan farklı kararlarının mevcut olduğunu, Bolu İnfaz Hakimliğinin 2022/... esas numaralı kararına karşı Bolu 1. Ağır Ceza Mahkemesine itiraz ettiğini ve itirazının kabul edilmesine karşı Kurum tarafından söz konusu kararın dikkate alınmadığını,

c. Adalet Bakanlığı ile sivil toplum kuruluşlarına şikayet dilekçesi yazdıktan sonra hastaneye sevk edilerek tedavisinin sağlandığını, ceza infaz kurumu şartlarında ilaçlarını kullanmakta zorluk çektiğini ve bir an önce ceza infaz kurumundan salıverilmesi gerektiğini belirtmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır: ... (i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

...

(8) 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır."

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön inceleme yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;...ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, ... yönlerinden incelenir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar Türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre hükümlü ve tutuklular Sözleşme kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına kural olarak sahiptir (AİHM, *Hirst/Birleşik Krallık*, B. No: 74025/01, 6/10/2005).

13. Cezaevlerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. AİHM'e göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlanabilmektedir (AİHM, *Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık*, B. No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

14. Kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerde kötü muamele olarak kabul edilebilecek hususların farklı şekillerde tezahür etmesi mümkündür. Bunlar ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kastlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarındaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Turan Günana*, B. NO: 2013/3550, 19/11/2014 para. 37).

15. AİHM, bir iddianın kanıtlanması hususunda yeterli ölçüde sağlam, kesin ve aralarında çelişki olmayan çıkarımların ve aynı derecede çürütülememiş maddi karinelere bir arada bulunmasını aramıştır (AİHM, *İrlanda-Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 10/9/2018, para. 161). AİHM, bir kötü muamelenin AİHS'in 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, *Bouyid/Belçika*, B. No: 23380/09, 28/9/2015, para. 86).

16. AYM, başvuru konusunun ihlal iddialarını kanıtlayamadığı, temel haklara yönelik bir müdahalenin olmadığı ya da müdahalenin meşru olduğu açık olan başvurular ile zorlama şikayetlerden ibaret başvuruların açıkça dayanaktan yoksun kabul edileceğini belirtmiştir (AYM, *Hikmet Balabanoğlu*, B. No: 2012/1334, 17/9/2013, para. 32.).

17. Başvuranın İdare ve Gözlem Kurulunun 3/8/2022 tarihli kararı ile şartlı tahliye hakkının haksız şekilde engellendiği iddiası ile ilgili olarak; başvuranın söz konusu iddiasıyla ilgili Bolu İnfaz Hakimliğine başvuru yaptığı ve itirazının reddedildiği, bunun üzerine başvuranın İnfaz Hakimliği kararına karşı Bolu Ağır Ceza Mahkemesine başvuru yaptığı görülmüştür. Bu kapsamda, başvuranın yargı makamları önünde dile getirdiği mezkûr iddiasının

kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

18. İdare ve Gözlem Kurulunun 28/6/2022 tarihli Dönem Değerlendirme Kararı ile iyi halli olmadığına yönelik karar verildiği iddiası ile ilgili olarak; başvuranın mezkûr iddiasıyla ilgili Bolu İnfaz Hakimliğine itiraz ettiği ve itirazının reddedildiği, bunun üzerine başvuranın Bolu Ağır Ceza Mahkemesine başvuru yaptığı görülmüştür. Bu kapsamda, başvuranın söz konusu iddiasını yargı makamları önünde dile getirdiği anlaşılmış ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

19. Kurumda cilt kanserine yakalanmasına rağmen uygun tedaviyi alamadığından sağlık hakkının ihlal edildiği iddiası ile ilgili olarak; muhatap Kurum tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden başvuranın Kurum revirinde görevli aile hekimi tarafından 8/7/2022 tarihinde İzzet Baysal Devlet Hastanesi Cildiye Polikliniğine sevk edildiği, başvuranın X-Ray cihazından sinyal vererek geçmek istediği, durumun kabul edilmemesi üzerine hastaneye gitmekten vazgeçtiği bilgisinin evrak üzerine not düşüldüğü, 22/8/2022 tarihli yazı ile İzzet Baysal Devlet Hastanesine sevk edildiği, hastalığının ileri tetkik ve tedavi gerektirdiğinden Abant İzzet Baysal Üniversitesi İzzet Baysal Eğitim Araştırma Hastanesi Cildiye Polikliniğine sevkinin gerçekleştirildiği görülmüş olup başvuranın sağlık işlemlerinin Kurum tarafından takip edildiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda, muhatap Kurum tarafından başvurana gerek Kurum revirinde gerekse sevk edildiği hastanelerde tedavi imkanının sağlandığı anlaşılmış olup başvuranın mezkûr iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu, bu sebeple kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

